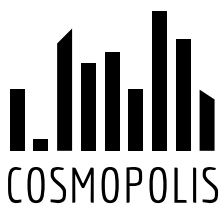

OD AUTORKY BESTSELLERU *DÍVKA VE VLAKU*

PAULA
HAWKINS

MODRÁ
HODINA

PAULA
HAWKINS

MODRÁ
HODINA

Přeložila Věra Klásková

THE BLUE HOUR © Paula Hawkins Ltd, 2024

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2025

Translation © Věra Klásková, 2025

Cover design © Mumtaz Mustafa, 2024

Cover photography © plainpicture / Sarah Eick – The Rauschen Collection

ISBN 978-80-271-5481-4

S láskou mámě a tátovi

*A panství smrti pomine.
Nazí mrtví v jedno splynou
s člověkem ve větru a pod západní lunou;
když jejich kosti do běla ohryzány odvanou,
hvězdy jim vzejdou u nohou a loktů;
ač smyslů pozbudou, zas budou při rozumu,
ač mořem propadnou, vyplují na hladinu;
milenci budou ztraceni, však láska ne.
A panství smrti pomine.*

Dylan Thomas

Život je krátký, umění dlouhé.

Hippokratés

Probudil mě měsíc, jasný a blízký. Vrhla na moře záři tak zvláštní, že vyhlížela jako temné světlo denní – jako by se člověk díval na negativ fotografie. Usnout už se mi nepodařilo. Pracovat jsem nebyla schopna celé týdny, a tak jsem sešla na pláž. Byla jsem bosá a písek mě studil do nohou, až se mi najednou chtělo dát se do běhu.

Foukalo. Vítr byl zvláštně teplý, rozvířil písek, jehož mračna táhnoucí přes tvář měsíce vrhala stíny a ty mě honily. Z hlavy mi nešla písnička, kterou mě naučila Grace, ta o vlčích, kteří vyhrabávají čerstvé nebožtíky ze země a roztahují jejich nebohé kosti po hlíně.

Později jsem trochu zdivočela i já sama.

Běžela jsem a běžela, dokud jsem neměla nohy ve vodě, a když jsem se obrátila a zahleděla na ostrov, na dům, na okno své ložnice, uviděla jsem, jak se tam cosi hýbe. Snad záclona, ale stejně mě zamrazilo. Dívala jsem se a vyčkávala, v duchu jsem to cosi pobízela, ať se zase ukáže, ale nebylo tam nic, nic a nikdo, jenomže mně najednou o lýtku a o kolena pleskala voda.

Píščina už se nepohybovala, písek už jsem neviděla vůbec, všechno bylo pod vodou a já musela popojít. Zkoušela jsem se brodit co nejrychleji, zepředu se však do mě opíral vítr a příliv byl jako řeka. V jednom kuse jsem škobrtala a padala na kolena; ten chlad mi připadal jako úder do tváře – jako bych schytávala jednu facku za druhou.

Myslím, že takovou hrůzu jsem ještě nikdy necítila.

Než jsem se dostala zpátky ke schodům, byla jsem tak vyčerpaná, že jsem se sotva vlekla. Ležela jsem tam a klepala se jakoby v křečích. Konečně se mi podařilo vstát a vystoupat k domu. Osprchovala jsem se, oblékla, vyšla nahoru do ateliéru a pustila se do malování.

Dělení II (přibližně 2005)

Vanessa Chapmanová

Keramika, lak uruš, lístkové zlato, zlaté vlákno,
žebro sudokopytníka, dřevo a sklo

Zapůjčeno od Fairburnské nadace.

Dělení II, jedna z pouhých sedmi skulptur, které Chapmanová vytvořila kombinací kusů keramiky s nalezenými předměty, je klamně jednoduchý prostorový artefakt: skupina objektů je naaranžována tak, aby byly navzájem ve spojení; jsou zavěšené na drátech a uzavřené ve skleněné vitríně. Tím, že Chapmanová tyto objekty předkládá právě takto, klade otázky týkající se začlenění a vyloučení, toho, co skrýváme a co odhalujeme, kdy jsme velkorysí a kdy jsme skoupí, toho, co vytváříme a co po sobě zanecháváme.

Od: bjefferies@gmail.com

Komu: info@tatemodern.co.uk

Předmět: Chapmanová – výstava „Socha a příroda“

Vážená paní, vážený pane,

návštěva galerie Tate Modern, kterou jsem absolvoval o tomto víkendu, se mi velice líbila, a to zejména výstava „Socha a příroda“, jež obsahuje pár úchvatných kousků. Na popisce u díla Vanessy Chapmanové z roku 2005 s názvem *Dělení II* jsem však postřehl chybu ve výčtu použitých materiálů, kde je uvedeno žebro sudokopytníka. Coby forenzní antropolog s mnohaletou praxí Vás mohu ujistit, že ono žebro zabudované v artefaktu nepatří žádnému sudokopytníkovi, nýbrž je ve skutečnosti lidské.

Odhaduji, že je docela dobře možné, že se této chyby dopustila sama slečna Chapmanová: necvičenému oku se jelení a lidské žebro jeví velmi podobně.

Napadlo mě, že byste o tom měli být informováni.

S pozdravem

Benjamin Jefferies

1

V dotěrném chladu okouzujícího říjnového rána stojí Becker na lávce pro pěší a opřený bokem o zábradlí si balí cigaretu. Pod ním teče řeka, černá a pomalá, voda, která nemá daleko k tomu, aby zmrzla, takže se přes rezavě oranžové kameny táhne jako melasa. Becker je v polovině své každodenní cesty do práce, která od Hájenky, kde bydlí, k sídlu Fairburn House, kde pracuje, zabere plných dvanáct minut. Patnáct, když se zastaví na cigáro.

S vyhrnutým límcem vrhne kvapný pohled přes rameno – nezasvěcenému může připadat, že se chová tajnůstkářsky, ačkoli to není nutné. On sem přece patří, ať už je to sebepodivnější. Sotva tomu může uvěřit i on sám. Jak je možné, že on, parchant bez otce, syn pokladní ze supermarketu, kluk ze státní školy, navlečený v laciném obleku, bydlí a pracuje tady ve Fairburnu mezi aristokraty? Nezapadá sem. A přece je tady, nějak se sem dostal díky tvrdé práci, kousku přiblblého štěstí a proradnosti snesitelných rozměrů.

Zapaluje si cigaretu a ještě jednou se pro jistotu ohlédne přes rameno: dívá se na svoje bydliště, na to teplé světlo, které se line z kuchyňského okna a barví živý plot ze zastřižených buků do zlatova. Nikdo ho nepozoruje – Helena bude ještě v posteli, s polštářem vtisknutým mezi kolena –, nikdo neuvidí, jak porušuje slib, že s kouřením skoncuje. Vždyť už to omezil – teď je na třech denně –,

a než voda zamrzne, nechá toho úplně. Opírá se o zábradlí a silně z cigarety potáhne; vzhlíží přitom ke kopcům na severu, které už mají vrcholky poprášené sněhem. Někde mezi lávkou a kopci se rozkvílí siréna a Becker má dojem, že na silnici zahlédl záblesk modrého světla, sanitku nebo policejní vůz. Nikotin mu rozproudí krev a zamžít mozek; v žaludku pocítí slabé, leč nepopiratelné zahlodání strachu. Kouří rychle, jako by tak napáchal menší škodu, a vzápětí odcvrkne vajgl přes zábradlí do vody. Přejde lávku a přes ojíněný trávník se vydá chrupajícími kroky k domu.

Ve chvíli, kdy otvírá dveře své kanceláře, mu zrovna zvoní pevná linka.

„Ano?“ Becker si vmáčkne telefon mezi rameno a bradu, spustí počítač a otočí se, aby se mohl natáhnout a zapnout kávovar na postranním stole.

Nastane pauza, načez jasný, úsečný hlas pronese: „Dobré ráno. Hovořím s Jamesem Beckerem?“

„Ano.“ Becker vyťukává heslo, z ramen přitom setřásá kabát.

„Výborně.“ Další odmlka. „Tady Goodwin, Tate Modern.“

Beckerovi sklouzne telefon po rameni; zachytí ho a znovu si ho přitiskne k uchu. „Promiňte, kdo?“

Muž na druhém konci linky slyšitelně zafuní. „Will Goodwin,“ pronese s přehnaně zřetelnou výslovností – samohlásky řezou jako sklo. „Z Tate Modern v Londýně. Volám vám, protože máme problém s jedním z kousků, které máme od Fairburnu zapůjčené.“

Becker zpozorní a sevře sluchátko v ruce. „Prokristapána, snad jste nám ho nepoškodili, že ne?“

„Nikoli, pane Beckere.“ Goodwinův tón je vzorem sebeovládání. „O všechny tři kousky zapůjčené Fairburnskou nadací jsme se postarali naprosto dokonale. Máme však důvod jednu z těch skulptur, *Dělení II*, z výstavy stáhnout.“

Becker se zamračí a sedne si. „Jak to myslíte?“

„Podle e-mailu, který jsme obdrželi od velice proslulého forenzního antropologa, který o víkendu naši výstavu navštívil, obsahuje *Dělení II* lidskou kost.“

Beckerův výbuch smíchu narazí na bezedné ticho. „Omlouvám se,“ ještě se pochechtává Becker, „ale tohle je prostě –“

„No, ta omluva je vskutku namístě.“ Goodwinova slova znějí vražedně. „Obávám se, že vaše pobavení nesdílím. Výhradně v důsledku vaší kurátorské nekompetentnosti jsme se při vůbec první výstavě, kterou zastřešuji coby ředitel, a zároveň při vůbec první postpandemické akci galerie ocitli v pozici, kdy bezděčně vystavujeme lidské ostatky. Máte vy vůbec představu, jak nás jakožto instituci může něco takového poškodit? Za podobné přešlapy nás mohou *zrušit!*“

Když Becker hovor konečně ukončil, zůstal zírat na monitor počítače před sebou a čekal, až mu Goodwin přepošle zmíněný e-mail. Tahle stížnost – pokud se to takhle dá nazvat – je evidentní nesmysl. Nebo žert? Anebo snad opravdový omyl?

Zpráva se objevila nahoře v došlé poště a Becker na ni klikl. Sdělení si dvakrát přečetl, odesilatele si vygooglil (uznávaný akademik z významné britské univerzity – od toho se takové pitomé vtipy asi čekat nedají) a poté klikl na ArtPro, fairburnský katalogizační software, aby si v něm vyhledal dotyčné dílo. A tady ho máme: *Dělení II*, cca 2005, od Vanessy Chapmanové. Popis ilustrují barevné fotografie, které pořídil Becker osobně. Keramika, dřevo a kost, zavěšené na vláknu, plují kolem sebe ve skleněné vitríně, kterou vyrobila sama Chapmanová. Keramický a kostěný kousek jsou identická dvojčata: křehká, čistě bílá vřetenka, uprostřed roztržštěná a spojená lakem a zlatem.

Když tu věc poprvé uviděl, napadlo ho, že jim ji někdo poslal omylem. Skulptura? Vanessa Chapmanová nebyla sochařka, ale malířka a keramička. Jenomže ono to tu prostě bylo, krásné a zvláštní – delikátní záhada, dokonalá hádanka. Bez vysvětlení, opatřená jen velice stručnou zmínkou v zápisníku, kde Chapmanová hovořila o tom,

s jakými obtížemi dávala dohromady *kůži*, tedy skleněnou schránku obklopující ostatní komponenty. To dílo bylo tedy nepochybně její a teď je jeho, aby ho prozkoumal, zkatologizoval, popsal a vystavil, aby ho představil světu. Krátce ho ukázali ve Fairburn House a od té doby si ho díky zápůjčkám galeriím v Berlíně a Paříži a naposledy v Londýně prohlédly tisíce lidí – desítky tisíc!

Prý lidská kost! To je *absurdní*. Becker odstrčí židli od stolu, zvedne se a obrátí k oknu.

Jeho kancelář se nachází ve veřejném křídle domu, odkud se mu naskytá výhled na východní nádvoří. Uprostřed trávníku, úhledného a zeleného jako kulečnickové plátno, stojí bronz od Barbary Hepworthové – jeho křivky leští ranní světlo a svažující se vypouklé stěny dutiny v jeho středu zeleně pableskují. Skrze tenhle oválný průhled Becker náhle zahlédne Sebastiana, jak rázuje přes trávu s telefonem u ucha.

Sebastian Lennox je dědicem Fairburnu. Jakmile na něj jeho matka přenesla zodpovědnost, stane se vlastníkem celého sídla, přidružené rezidence, kde bydlí Becker, nádvoří s Hepworthovou i všech nezastavěných ploch okolo. Je také ředitelem nadace, takže nejenže je Beckerrův pan domácí, ale zároveň je i jeho šéf.

(A jeho kamarád. Na to nezapomínejme.)

Becker pozoruje, jak Sebastian obchází bronz s úsměvem až příliš širokým; jeho smích je slyšet i na tu dálku. Becker se pohne a tím pohybem upoutá Sebastianův zrak. Sebastian na něj zamžourá, zvedne ruku na pozdrav a roztáhne prsty, čímž naznačuje *pět*. Pět minut. Becker odstoupí od okna a opět se usadí u stolu.

Za deset za patnáct minut uslyší Sebastianovy kroky na chodbě a chvíli nato Sebastian vtrhne do kanceláře – zlatý retrívr v lidské podobě.

„No neuvěříš, kdo mi teď zrovna volal!“ vyhrkne a odhrne si z očí pramínky blond ofiny.

„Will Goodwin, ne?“

„To si piš!“ směje se Sebastian a zhroutí se do lenošky v rohu Beckerovy kanceláře. „Uchcává hrůzou, že mu zavřou krám! Takže ti volal taky, co?“

Becker přisvědčí. „Stahují to dílo z výstavy,“ řekne. „Je to... reakce trochu přehnaná –“

„Myslíš?“

Becker rozpráhne ruce. „Samozřejmě! Co jiného? Tenhle kousek už vidělo bůhví kolik lidí, včetně odborníků. Kdyby ta kost byla lidská, podle mě už by si toho dávno někdo všiml.“

Sebastian přikyvuje, koutky úst má stažené dolů.

„Copak ty jsi *zklamany*?“ otáže se Becker nevěřičně.

Sebastian pokrčí rameny. „Možná to uniklo tvé pozornosti, Becku, ale od doby, co jsme zase otevřeli, se k nám úžasná britská veřejnost zrovna nehrne... Říkal jsem si, že by malá záhada anebo náznak skandálu možná...“

„Skandálu? Ó, to slovo zní jako rajská hudba!“ Oba muži se otáčejí ke dveřím, ve kterých stojí Helena. Od brady ke kotníkům vězí v černém kašmíru – v žebrovaných šatech, které halí její úhledné břicho. Z ohonu se jí uvolnily kaštanové kadeře a na lících kostech jí planou jasné ruměnce. Je maličko bez dechu.

„Helenko!“ Sebastian vyskočí na nohy, obejmě ji a lehce políbí na obě tváře. „Jsi celá rozpálená. Šla jsi celou cestu až sem? Pojď si sednout!“

Helena se nechá doprovodit k lenošce, kterou Sebastian právě uvolnil. „Měla jsem chuť se trochu projít,“ usměje se na Beckera, který si ji pobaveně měří. „Venku je krásně, nejradši bych si šla zaražtovat, ale...“ Mávne rukou, aby umlčela Beckerovy námitky. „To už ovšem zjevně nepůjde. Takže teď hezky vyklopte, čeho se ten skandál týká!“

Pozorně naslouchá, jak Becker objasňuje situaci, a když se dostane k pointě, skočí mu do řeči: „Ale to je přece ten kus, co ho vystavovali

v Berlinische Galerie! A byl i na výstavě Jedenadvacet v Musée d'Art Moderne v Paříži!“

Becker přitaká. „Přesně to jsem říkal taky.“

„Hm... Co tedy hodláte dělat?“

Sebastian se uvelebí na kraj Beckerova stolu. „Nemám páru,“ prohlásí. „Popravdě řečeno, vlastně tak docela nechápu, nač ten povyk. Řekněme, že ta kost je fakt lidská. Není pravděpodobné, že by Chapmanová vyloupila hrob, ne? Vážně na tom tak záleží?“

Becker se kousne zevnitř do tváře. „Sebe, nemůžeš přece jen tak vystavovat lidské ostatky.“

„Britské muzeum je jich plné!“

„No, to jo.“ Beckerovi přelétne po obličeji úsměv. „Ale myslím, že to je něco trochu jiného.“

Sebastian se k němu obrátí a zaškaredí se. „No, tak na tom se s Goodwinem shodnete. On je z toho na prášky. Chce ten kousek poslat do soukromé laboratoře na otestování, na nějaký přístroje, však víš –“

„To absolutně nejde!“ Becker se vymrští tak prudce, až drcne do stolu a na jeho povrch z jemné zelené kůže převrhne kávu. Sebastian s Helenou přihlížejí, jak loužičku zběsile vysušuje hrstí papírových kapesníčků. „Aby mohli tu kost otestovat, musí rozlámat skleněnou schránku – a ta schránka je součástí samotného díla. Chapmanová ji vyrobila vlastnoručně. Jestli to sklo rozbiješ, tak... No, hádám, že minimálně zneplatníš pojistku, ale hlavně zničíš celý objekt. Nesmějí ho poslat jen tak do nějaké... namátkou vybrané laboratoře, kde nemají ponětí o jeho historii a nemají v téhle oblasti potřebnou odbornost.“

„Fajn,“ pokrčí Sebastian okázale rameny. „Fajn. Tak co tedy s tím?“

„Mohli bychom začít tím, že požádáme ještě někoho, nějakého jiného odborníka nebo třeba i dva, ať se na to dílo podívají. Jen podívají – přes sklo. A zatímco bude tohle probíhat, mohli bychom si promluvit s pojišťovnou, vysvětlit jim situaci, vysvětlit, že možná bude potřeba

provést...“ Nechce se mu vyříknout slovo *testování*, nechce se mu něco takového připustit. „Další výzkum. Někdy v průběhu času.“

„A mezitím,“ prohlásí Helena, přehodí si nohu přes nohu a pak se zase posadí normálně, „by sis mohl zajet popovídat s Grace Haswellovou.“

„Ne,“ opáčí Becker, který potlačuje rozrušení. „To tedy nemůžu. Nehodlám od tebe odjíždět.“

„Když jsem v delikátním stavu?“ dá se do smíchu Helena. „Ale jo, můžeš. No tak, Becku, vždyť umíráš touhou vypravit se na Eris! Během lockdownu jsi nemluvil o ničem jiném. A teď se ti naskýtá perfektní příležitost. Perfektní záminka.“

„Řekněme,“ pronese obezřetně Becker, „že bych mohl vyrazit časné ráno, zaskočit za ní a do večera se vrátit...“

Šlehne pohledem po Sebastianovi, který pokrčí rameny. „Mně je to fuk. Jestli si myslíš, že to k něčemu bude, tak si jeď. Ale těžko říct, jak by nám s tímhle mohla ta zatracená ježibaba z ostrova Eris pomoci. Pokud si tedy nemyslíš, že o tom něco ví. Možná, že ta kost je zbytek některého z těch dětí, který nalákala na svoji perníkovou chaloupku.“ Sebastian se směje vlastnímu žertu. Helena zamrká na Beckera. *Debil!* „Ne, je to dobrý nápad. No fakt! Mohl bys zabít dvě mouchy jednou ranou: vyřešit tuhle šlamastyku s kostí a dát Haswellce osobně vědět, že nás ty její zdržovačky štvou. Je na čase, aby nám předala papíry Chapmanové a vůbec všechno, co nám patří. Můžeš jí připomenout, že Chapmanová přenechala svou uměleckou pozůstatost Fairburnu a že ta bába nemá právo rozhodovat, co nám vydá a co si nechá...“

„No, formálně vzato,“ skočí mu Becker do řeči a rozvalí se přitom na židli, „ona to právo má. Je vykonavatelkou poslední vůle.“

„Nesnaž se furt chytračit, kurva!“ Sebastianova hravost se vypaří jako plivanec na rozpálené plotně. Becker má co dělat, aby neucukl. Helena se zahledí na koberec. „Ta stará jezinka ty věci zadržuje.“

Dokumenty, dopisy a dost možná i nějaký to umělecký dílo. Patří to nám. *Všechno*. Každý plátno, každá skica, každá keramická mísa, kterou kdy Chapmanová hodila na kruh, každé posranej oblázek, co sebrala na pláži a *zrovinka takhle* naaranžovala. Je to naše. *Všechno*, co souvisí s jejím uměleckým odkazem, je naše.“

Becker se kouše do jazyka. Zoufale touží prohrabat se písemnostmi Chapmanové; do Fairburnu spolu s hlavní zásilkou doputovaly dva její zápisníky, ale materiálů, které nikdo nikdy neviděl, je mnohem víc. Z rozhovorů s ní se Becker dozvěděl, že si vedla deníky týkající se tvorby a že si o své práci dopisovala s jinými umělci – až (a pokud vůbec) jim je Grace Haswellová předá, on bude první, kdo si je přečte. Bude mít tu moc formovat názor světa na Vanessu Chapmanovou, na její dílo a to, jak si ho svět bude cenit. Při pouhém pomyslení na to Beckera jímá závrať.

Jenomže on je od přírody opatrný a také laskavý. Pokud existuje způsob, jak se lze k těmhle písemnostem dostat, aniž by bylo nutno vyhrožovat vykonavatelce poslední vůle Chapmanové – a její drahé přítelkyni v jedné osobě – a všelijak ji terorizovat, raději by se vydal smírnou cestou.

„Já se nesnažím chytračit,“ odvětví nakonec. „Víš stejně dobře jako já, že ještě nebylo určeno, z čeho sestává umělecká pozůstalost a co obsahuje ten zbytek –“

„Hoši, hoši!“ Helena se vyhrabe na nohy, přičemž mávnutím ruky odmítne Sebastiana, který jí nabízí pomoc. „Tohle všechno je hrozně zajímavé, ale podle mého názoru vám asi unikají širší souvislosti. Řekněme, že se ukáže, že ta kost je skutečně lidská – a co pak? Co míníte dělat? Jak chcete tuhle hru sehrát?“

„*Shehrát?*“ opakuje po ní Becker.

„Becku, Fairburn by mohl skončit na titulní straně kdejakých novin v zemi, v *The One Show*, v...“

Sebastianův obličej se rozzáří, Becker se však neubrání pochybám.

„Nejsem si jistý, že je to tak závažné, Helenko,“ řekne. „Jasně, bude to sice něco zvláštního, ale...“

„Becku,“ usměje se na něj Helena a zavrtí přitom hlavou, „miláčku, musíš to brát vážně. Opravdu si myslíš, že se tisk nebude zajímat o senzační objev, že součástí skulptury, kterou vytvořila zesnulá úžasná, samotářská, záhadná Vanessa Chapmanová, je *lidská kost*? Jde přece o tutéž Vanessu Chapmanovou, jejíž notoricky nevěrný manžel se už skoro dvacet let pohřešuje! Jeho tělo se nikdy nenašlo.“

Když Becker hledí na svou manželku, občas mívá pocit, že mu v hrudi tluče příliš velké srdce, které tak přetéká krví, až to bolí. Má všechno, po čem jeho srdce prahne, což ho děsí: znamená to totiž (celkem logicky, ne?), že může všechno ztratit. Právě proto je v posledních dnech tak úzkostný a napjatý. Šťěstí mu přeje až moc, to on dobře ví. Tohle všechno si nezaslouží.

Helena se zrovna chystá obejít ten bronz, když vtom se náhle zastaví, otočí hlavu doleva a zdvihne ruku, aby si zastínila oči. Něco upoutalo její pozornost. Do tohoto výjevu vbíhají dva hnědo-bílí ohaři, kteří zvěstují příchod lady Emmeline Lennoxové, rázné a odhodlané, s helmou šedých vlasů, která v záři slunce nabývá platinového odstínu. Helena se ke starší ženě obrátí celým tělem a z Beckerova zorného úhlu je silueta manželčina břicha jakýmsi protějškem Emmelininých nahrbených zad.

Co si povídají, samozřejmě neslyší, ani jasně nevidí výrazy jejich obličejů, ale nelze pochybovat o tom, s jakou surovostí Emmeline popadla Helenu za zápěstí a přitáhla si ji nepřírozně blízko. Becker prudce zabuší na okno: obě ženy se jeho směrem ohlédnou. Helena váhavě zdvihne volnou ruku. Emmeline pustí její zápěstí a obrátí se k odchodu.

„Mrcha jedna zatracená!“ zamumlá Becker. Honem se ohlédne přes rameno, jestli ho nikdo neslyšel. Že se on a Sebastianova matka nemají

v lásce, sice není žádným tajemstvím, ale nechat se přistihnout, jak na ni nadává, by mu dvakrát neprospělo. Napadne ho rozběhnout se za Helenou a zeptat se jí, o čem se bavily, aby měl jistotu, že je v pořádku, ale je mu jasné, že by mu za tohle nepoděkovala. Nesnáší, když se kolem ní úzkostně pokvokává. A kromě toho mu zase vyzvání telefon.

Zatímco Becker poslouchá, jak chlapík z doručovací služby potvrzuje detaily ohledně dodávky dvou přírůstků, které Sebastian pro nadaci zařídil, aniž to s ním vůbec konzultoval, brouzdá po internetu a nikoli poprvé pátrá po článkách o Vanessině manželovi Julianu Chapmanovi.

Už nějakou dobu o něm neměl nikdo moc co říct. Poslední podstatnější článek, který se Beckerovi podařilo vyštouřit, vyšel roku 2009 v *Tatleru* a jednalo se o medailon Chapmanovy mladší sestry Isobel. Tohle interview si okázale kladlo za cíl „vrátit Juliana do ohniska zájmu veřejnosti“, ačkoli si Becker nemohl nevšimnout, že se článek do značné míry točí kolem Isobelina podnikání v interiérovém designu, které se tou dobou rozjíždělo. Ale v prvních několika odstavcích se to Julianem jen hemžilo.

Zkuste si o Julianu Chapmanovi popovídat s lidmi a zjistíte, že se v hovoru často vynořuje slovo *ďábel*. Byl krásný jako ďábel, měl ďábelsky netečný přístup k životu, byl v područí ďábla, který mu trůnil na rameni. Když tohle nadhodím před Isobel Birchovou, dá se do smíchu. „Ach ano, to je dost trefné,“ opáčí. „Julian byl vážně rošťák.“ Na okamžik se odmlčí. „Ale byl to ďábel, kterého lidi milovali. Zbožňoval ho kdekdo.“

Na koncertním křídle ve vzorně zrestaurovaném sídle v Cotswolds, které patří Birchové, stojí spousta zarámovaných fotografií, z nichž mnohé zachycují jejího milovaného bratra: jak pádluje na kajaku podél cornwallského pobřeží, jak s půvabem hollywoodské hvězdy pózuje v dokonalém obleku na královských dostizích

v Ascotu; na dalším snímku pro změnu sedí na koňském hřbetě, do hněda opálený a celý rozesmátý, a za ním se rýsuje velkolepý západ slunce nad savanou.

„Tohle je Keňa,“ sděluje mi Isobel. „Julian miloval Afriku. Oslovovala divokou stránku jeho osobnosti. S Celií [Grayovou, jeho milenkou] měli v plánu se tam přestěhovat. Už si našli pozemek, kde chtěli postavit dům, a byli natěšení jako malé děti.“ Birchová zamrká ve snaze potlačit slzy. „A neuplynul ani rok, a oba byli pryč.“

Na Nový rok 2001 zahynula Grayová při autonehodě ve Francii. Za půl roku jel Chapman na skotský ostrov Eris navštívit umělkyni Vanessu Chapmanovou, svou manželku, se kterou žili odloučeně. Z toho výletu se nikdy nevrátil. Nikdy se nenašel ani on, ani jeho červený vůz Duetto Spider 1600.

Od onoho osudného výletu uplynulo sedm let, doba dostatečně dlouhá, aby byl Julian prohlášen „za pravděpodobně mrtvého“. Nicméně Isobel neztrácí naději. „Pořád dostávám zprávy od lidí, kteří ho prý viděli; procestovala jsem celý svět, Francii, Bulharsko, Jižní Afriku a Argentinu, a sledovala jeho stopy.“ Smutně zakrouť hlavou. „Vím, že to není moc pravděpodobné. Miloval nás, a i když byl pěkný rošťák, krutost v povaze neměl. Já se ale nesmím vzdát naděje. Dokud nebudu mít tělo, které bych mohla pohřbít, naděje se nevzdám.“

Když se Birchové zeptám, co se podle jejího názoru Julianovi asi stalo, výraz jí potemní. „O jeho posledních pohybech nemáme přehled. Vanessa tvrdí, že nic neví – když Julian odjížděl, údajně na ostrově nebyla.“ Údajně? Isobel potřásá hlavou. „Nic víc k tomu nemůžu říct. Vím jenom jedno: v týdnech po Julianově zmizení Vanessa ani jedinkrát nezavolala ani nenapsala, nepokusila se zjistit, jak se my, jeho rodina, cítíme. Zdá se, že ji vůbec nezajímá, kde se Julian nachází.“ Když nadhodím, že Vanessa mohla být v šoku anebo třeba sama truchlila, Isobel se na mě žalostně usměje. „Vanessa

o svých citech nikdy nemluvila. Co cítila, nevím, ale dost bych se divila, kdyby to byl zármutek. Jestli cítila vůbec něco, pak nejspíš úlevu, že se ho zbavila.“

V následujících odstavcích dotyčný žurnalista rozmlouvá s několika Julianovými přáteli o něm a o Vanesse. Tyto nejmenované zdroje vyprávějí o jeho ďábelském smyslu pro humor, o jeho magnetické přitažlivosti, jeho *joie de vivre*. Vzpomínají na historky o tom, jak honil býky, zlézal Ben Nevis, jak jednou časně zrána v květnu skočil z Magdalenina mostu. Vanessa je pouze šum v pozadí: překrásná manželka. Talentovaná, vážná, ambiciózní.

Když se novinář zmíní o Julianových finančních potížích a jeho (častých) nevěrách, jeho sestra reaguje odmítavě:

„Však jsem povídala, že to byl pěkný rošťák, ne? Dokonalý nebyl. Ale rozhodně měl nespoutaného ducha – byl zábavný, šokující a nikdy, absolutně nikdy nebyl nudný. Juliana všichni milovali. Všichni mu chtěli být nablízku.“ Na moment se odmlčí a pak se usměje; ve velkých hnědých očích se jí přitom zalesknou slzy. „Promiňte, to není tak docela pravda – všichni ne. Všichni kromě ní.“

Deník Vanessy Chapmanové

(nedatováno)

To moje černé plátno mě zneklidňuje. Včera jsem zjistila, že když ho mám před sebou, opřené o zeď ateliéru, nedokážu pracovat. Přestěhovala jsem ho do skryše pro kněze, jenomže i potom se mi zdálo, že vnímám jeho přítomnost, a tak jsem odešla z domu, abych od něj byla dál, ale stejně jako by to nestačilo, a proto jsem odešla i z ostrova. Dojela jsem na pevninu a z budky u parkoviště jsem zavolala Julianovi (pevná linka doma je zase mimo provoz a já pořád zapomínám, že musím sehnat někoho, kdo ji spraví). Řekla jsem mu, že sem nesmí jezdit. Řekla jsem mu, že ho tady nechci.

Pak jsem zašla do hospody na druhém konci vesnice. Seděla jsem sama v koutě. Asi za deset minut si se mnou přišel popovídat nějaký muž – Američan, který pátral po náhrobcích. Nějak to souvisí s jeho předky. Nabídl se, že mi koupí drink; věděla jsem, že pokud to přijmu, zmeškám odliv. Řekla jsem mu, že jsem vdaná učitelka z Edinburghu a že jsem se pohádala s manželem.

Sex byl tuctovej, ale stejně mi přišel vhod.

Tahle svoboda je nakažlivá

Jím, kdy se mi zachce

Pracuju, kdy se mi zachce

Přicházím a odcházím, kdy se mi zachce

Nereaguju na nikoho, jenom na příliv

Vábení přílivu jí rozhybává krev v žilách, budí ji uprostřed noci. Všechny ty roky strávené na ostrově Eris – dnes už je jich přes dvacet – Grace učinily na přílivu závislou. Udělaly z ní šílenkyni. Skutečnou šílenkyni! Ovládanou měsícem. Když není příliv, Grace oka nezamhouří; odpočívá jedině tehdy, když ji od pevniny odděluje moře.

Když ví, že se k ní nemůže nikdo potajmu připlížit.

Eris vlastně žádným ostrovem není. Stejně jako Grace je i Eris závislý na přílivu – jedná se totiž o ostrov přílivový. Tedy skoro ostrov, spojený s pevninou pouze úzkým proužkem země, který měří na délku zhruba kilometr a půl. Po dvanáct hodin denně, rozdělených do dvou šestihodinových úseků, se tahle přílivová cesta dá zdolat pěšky nebo nějakým vozidlem. Když nastane příliv, Eris je nepřístupný. Pokud je jako dnes příliv nejnižší v 6.30, pak je možné cestu bezpečně zdolat asi od 3.30 do 9.30.

A Grace se pak uprostřed noci budí.

V kuchyni roztopí kamínka na dřevo a na sporák značky Aga postaví kávovou konvici. Stojí u sporáku, zlehka míchá ovesnou kaši, přidá do ní špetku soli a na závěr pořádný šplíchanec smetany. Snídani si odnese ke kuchyňskému oknu; sice moře nevidí, ale slyší ho: to zahálčivé zvíře, které se vleče zpátky od pobřeží a přitom čmárá drápy v písku.

Poté se Grace usadí s laptopem u kuchyňského stolu. Když si znovu pročítá zprávu, kterou dostala včera odpoledne, pod žebry ji polechtá panika – zahlodá v ní neklid, jako když se v neděli večer lekne, že nedodělala nějakou domácí práci. Pět let už je Vanessa mrtvá, pět dlouhých let, a její záležitosti pořád nejsou uzavřené, na Grace dopisy a e-maily stále dotírají lidé, se kterými se jaktěživa nesetkala. Může si za to sama, což jí situaci nijak neulehčuje. Vlastně spíš naopak. Pět let! Pět let zármutku, práce. Prokrastinace. Skrývání. Grace se vymrští na nohy tak prudce, až nohy židle protivně zaskřípou na dlaždicích. Zdá se, že dál už se skrývat nemůže.

Později, když už je vysprchovaná a teple oblečená, se do kuchyně vrátí pro brýle. Den se zatím s námahou propracovává k úsvitu, ke kopcům naproti přes průliv se tiskne betonová obloha. Grace přelije kávu z konvice do termosky, popadne přšplášť a z věšáku na chodbě vezme klíč od ateliéru. Než si ho strčí do kapsy, chvíli ho potěžkává v dlaní. Vyjde z vchodových dveří a zavře je za sebou. Z plných plic se nadechne chladného, solí prosyceného vzduchu; zadívá se napravo, tam, kde se ostrov svažuje k zátoce. V domku u přístavu se svítí. Marguerite je vzhůru. Další šilenkyně.

Grace se obrátí nalevo a vykročí směrem od moře po stezce, která vede k ateliéru. Kdyby se rozhodla jít po ní ještě dál, dojde k lesu, k Eriské skále, k Irskému moři.

V půli kopce zaváhá. Od vstupních dveří domu k ateliéru je to jen pár set metrů, ale klidně by to mohlo být i tisíc mil – už je to přes rok, co naposledy odemkla jeho dveře. Musí se tomu postavit čelem. Má snad jinou možnost? Že by ten klíč, který má v kapse, prostě někomu předala a celou věc si odškrtla jako uzavřenou? Má snad dovolit, aby se nějaký cizí člověk hrabal ve Vanessiných písemnostech, aby někdo nezúčastněný rozhodoval, které části jejich života by měly zůstat soukromé a které by se měly v celé nahotě předložit všem?

Zhluboka se nadechne.

A vykročí do kopce.

Klíč se v zámku otáčí překvapivě snadno a obrovské kovové dveře se zhoupnou se zaskřípěním dozadu; zevnitř vyrazí závan studené hlíny a prachu, barev a terpentýnu. Grace zůstane stát ve dveřích a upírá oči na trojnožku u hrnčířského kruhu. Chvilí se nedokáže pohnout, protože ji zasáhla vzpomínka na to, jak tam sedí Vanessa, nohu na spodním dřevěném setrvačnicku, Vanessa, která nevnímá vítr a počasí, nevnímá Grace a okolní svět, existuje pro ni pouze hlína, jež se jí pohybuje pod konečky prstů.

Grace Vanessa zamrknáním odežene a podaří se jí soustředit na zbytek ateliéru: U okna vidí pracovní stůl zarovnaný krabicemi, vzadu v místnosti hrnčířskou pec, uprostřed desku na zednických kozách, na níž leží vrstva prachu a hromádky papírů a zápisníků a ještě další krabice. Na policích v zadní části ateliéru jsou vyskládané plechovky a štětce ztuhlé barvou, paletové nože, hroudy ztvrdlé hlíny, dokonale kulatý růžový křemen, ptačí lebky – je to racek a koliha s dlouhým zahnutým zobákem, která vypadá jako maska morového doktora. Vrší se tam struny a řezáky na hlínu, jehly a kleště, řezbářský nůž a sada nádherných kamenických palic různé velikosti s rukojetmi z bukového dřeva, které jsou vyrovnané v řadě jako matrjošky.

Ty palice byly dárek, pomyslí si Grace. Nejspíš od Douglase nebo od některého z jejich ostatních mužů. Každopádně je používala málokdy. Vanessa se nadchla *představou*, že by otesávala kámen, ovšem praxe ji brzy přestala bavit. Bylo to příliš tvrdé, příliš hlučné, příliš surové. Jako vždycky se po období nevěry navrátila k materiálům, které milovala, k těm, které ovládala: k hlíně a barvám.

Vanessina plátna jsou dávno pryč, i její hrnce a vázy. Před třemi lety, jakmile byla konečně soudně ověřena poslední vůle, Grace poslala umělecká díla na jih Fairburnské nadaci, která byla v tom dokumentu jmenována jakožto mecenáš Vanessiny umělecké pozůstalosti.